

08.05.2018

לכבוד:
כב' השופטת (בדימ') אילה פרוקצ'יה
יו"ר הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים
בנק ישראל

ג.ג.

הנדון: התנגדות למינוי עו"ד ד"ר יורם טורבוביץ' לדח"צ בבנק לאומי

1. ביום 30.04.2018 פרסם בנק לאומי, במסגרת הודעה לבורסה (להלן - "ההודעה")¹, את רשימת המועמדים המוצעים למשרת דירקטור חיצוני לשנת 2018, כפי שנבחרו על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים (להלן - "הוועדה"). אחד מן הדירקטורים המוצעים, בקטגוריה של דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 לניהול תקין של הפיקוח על הבנקים, הוא עו"ד ד"ר יורם טורבוביץ'.
2. בהודעה נכתב כי: "יש לציין, כי מועמדתו של מר יורם טורבוביץ' הוצגה בעקבות פנייה יזומה של הוועדה על פי סמכותה מכח סעיף 13(א)(10) לנהל סדרי העבודה של הוועדה, וזאת לאור מכלול כשירויותיו, בין היתר לשמש כיו"ר דירקטוריון הבנק וכדי להגדיל את מרחב הבחירה של דירקטוריון הבנק, העתיד לבחור מבין חבריו את מי שיעמוד בראשו, עם פרישתו של יושב ראש הדירקטוריון הנכחי של הבנק."
3. אנו סבורים, כי עצם הצגת מועמדותו של מר טורבוביץ' למשרת דח"צ בבנק לאומי, ובכלל כך הפנייה האקטיבית אליו על ידי הוועדה ו"סימונו" כמומלץ על ידי הוועדה לתפקיד יו"ר עתידי של הבנק, הינה החלטה שגויה ומוטעית הלוקה בחוסר סבירות קיצוני, וזאת ממספר טעמים שיפורטו להלן. לפיכך, אנו פונים אליך בבקשה שתכנסי את הוועדה בראשותך ותבטלי את המלצתכם.
4. כידוע, המשק הישראלי עבר בשנים האחרונות טלטלות עזות, בעיקר בשל תופעה אשר ניתן למקד אותה במילה יחידה - ריכוזיות. אותה ריכוזיות, אשר הביאה לשליטת הפירמידות הממונפות בהלוואות מקרב כספי הציבור בכלכלת ישראל, כאשר חלקן הגדול אף קרסו ולתופעה הידועה כ"תספורות", לתרבות מקורבים ולקשרי הון-שלטון-עיתון מזיקים, הוכרה על ידי המחוקק כרעה חולה, ובעקבות זאת חוקק החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013. התמוטטות הפירמידות והנזק שנגרם בעטיין עדיין מתרחשים ומורגשים. התמונה שהתגלתה הייתה כי במשך השנים הוקצה אשראי בהיקפים משמעותיים לבעלי השליטה בפירמידות שהורכבו ממגוון חברות ציבוריות ופרטיות, כמו גם לחברות עצמן. קיים חשש כי תופעה זו התבססה על תרבות מקורבים ולא על פרמטרים עסקיים אובייקטיביים וראייה משקית של הקצאת אשראי הוגנת ויעילה. הנושא אף נחקר בימים אלה על ידי ועדה פרלמנטרית בראשות יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת, ח"כ איתן כבל.
5. אמנם בין השנים 1992-1996 כיהן מר טורבוביץ' בתור הממונה על ההגבלים העסקיים, אולם מאז עברו למעלה משני עשורים, שאת מרביתם העביר מר טורבוביץ' במתן שירותים ובכהונה בעסקיהם של בעלי ההון הגדולים במשק. בשנים אלה כיהן מר טורבוביץ' בתור מנכ"ל דסק"ש, יו"ר דלק אנרגיה וככל הידוע לנו, אף בתור יועץ של מר לב לבייב. כמו כן הוא היה המתווך בעסקה למכירת אי. די. בי למר נוחי דנקנר.

¹ <http://maya.tase.co.il/company/604?view=reports>

6. אשר על כן, לא סביר לדעתנו שדווקא אדם שהיה מעורב באופן כה ישיר בעסקי הלווים הגדולים במשק - אשר קיבלו לחברות שבשליטתם אשראי מהמערכת הפיננסית שלא נפרע במלואו, ובכך פגעו בחסכוניות הציבור לגיל פרישה ולא פחות מכך, פגעו קשות באמון הציבור - יומלץ על ידי הוועדה הנכבדה לתפקיד דירקטור במוסד בנקאי כה מרכזי בחיי הכלכלה בישראל, ובמיוחד תוך סימונו כמועמד ליו"ר הבנק.
7. בנק לאומי, בהיותו חסר גרעין שליטה - שהציבור הוא בעל מניותיו במישרין או בעקיפין, באמצעות הגופים המשקיעים את כספי הציבור לגיל פרישה - הוא המועמד לסמן את הדרך למוסדות פיננסיים נוספים לגבי דרכם העתידית במתן אשראי הוגן לציבור בכללותו ודמי ניהול הוגנים. המלצה על מר טורבוביץ' מהווה פגיעה קשה באמון הציבור ואף טומנת בחובה חשש כי אותם גורמים עימם היה בקשרים עסקיים יזכו לשוב לאשראי בתנאים מועדפים.
8. בנוסף לכך ולמיטב ידיעתנו, למר טורבוביץ' אין ניסיון בניהול או בכהונה בדירקטוריון של גוף פיננסי מרכזי ומובייל כמו בנק לאומי. יתר על כן, עיון בדיווחים בתקשורת באשר לניסיונו העסקי מעלה תמונה מורכבת שבה משולבים גם כישלונות עסקיים. גם מסיבה זו לא ברורה פניית הוועדה דווקא למר טורבוביץ', מכל המועמדים שהציעו את מועמדותם ומכל המועמדים האחרים הקיימים בוודאי בכלכלה הישראלית. אשר על כן, נדמה כי גם לפי דיני הבנקאות והדרישות ממועמדים לכהונה בבנק, מדובר בהצעת מינוי בלתי הולמת, הטומנת בחובה גם פגיעה קשה באמון הציבור במערכת הבנקאות ובגופים המפקחים עליה.
9. על סמך כל האמור לעיל, עמדתנו היא כי פנייתה היזומה של הוועדה למר טורבוביץ' על מנת שיכהן כדח"צ וסימונו כמועמד מטעמה לכהונת יו"ר בנק לאומי הינה החלטה לא סבירה ולא ראויה מבחינה ציבורית, שכן ניכר כי לא נבחנו בקבלתה מכלול הנסיבות ושיקולים כגון אמון הציבור. הוועדה לא ציינה האם פנתה למועמדים אחרים זולת מר טורבוביץ', מה השיקולים שעמדו בפניה כאשר החליטה לפנות דווקא למר טורבוביץ', האם בדקה את כישוריו או קיבלה המלצות לגביו ואם כן מי היו הממליצים. יצוין, כי אמנם בחירת יו"ר הדירקטוריון העתידי נותרה בידי הדירקטוריון, אך הסימון של מועמד מסוים כמועמד מטעם הוועדה מהווה למעשה הפעלת לחץ, הן על בעלי המניות באסיפה הכללית של החברה והן על חברי הדירקטוריון לבחור במועמד זה.
10. מכל האמור לעיל עולה המסקנה כי הוועדה לא שקלה בכובד ראש את קשרי הענפים של מר טורבוביץ' עם בעלי ההון, את חוסר ניסיונו הפיננסי, את הפגיעה הקשה באמון הציבור, ושאר שיקולים רלבנטיים לגיבוש המלצה כה חריגה. לפיכך אנו פונים לוועדה ומבקשים שתתכנס לאלתר, תחזור בה מהמלצתה ותמנע את העלאתה לאסיפה הכללית.
11. בנוסף, נבקש שתעבירי לנו את כל המידע הנדרש בבקשת חופש המידע שהגשנו בנפרד. אנו פה לכל שאלה ככל שיידרש.

בברכה,

ברק גונן
יו"ר משותף פיננסי

ד"ר הראל פרימק
יו"ר משותף צדק פיננסי

עו"ד לינור דויטש
סמנכ"ל לובי 99

העתקים:

נגידת בנק ישראל – ד"ר קרנית פלוג
המפקחת על הבנקים - ד"ר חדוה בר
יו"ר דירקטוריון בנק לאומי - דוד ברודט